

▲ Του Γάλλου καθηγητή Edmond Levy, σε μετάφραση Αθ. Στεφανή

Η Σπάρτη από την αρχαιότητα μέχρι τη ρωμαϊκή κατάκτηση

Εκδόσεις «Πατάκη»

ΔΥΟ αντιθέμενες απόψεις έχουν δημιουργηθεί για την αρχαία ιστορία της Σπάρτης, όπως σημειώνει ο Γάλλος πανεπιστημιακός καθηγητής Edmond Levy στον πρόλογο του βιβλίου του «Σπάρτη. Κοινωνικά και πολιτικά ιστορία έως τη ρωμαϊκή κατάκτηση». (Εκδόσεις Πατάκη).

«Είτε δειχνουμε τυφλή εμπιστοσύνη στις πηγές ακόμη και στις μεταγενέστερες, όπως ο Πλούταρχος και ο Πανυσανίας, τους ο-

“

«Δεν μπορούμε να γράψουμε καμία ιστορία αν δεν αναγνωρίζουμε στις πηγές τουλάχιστον ένα τεκμήριο αλήθειας»

ποίους αρκούμαστε να παραφράζουμε, είτε επιδεικνύουμε πλήρη αμφισβήτηση των στοιχείων προκειμένου να τα αντικαταστήσουμε με μία σύγχρονη εκδοχή ή ακόμη να αναπτύξουμε έναν απόλυτο σκεπτικισμό. Αυτή η τελευταία τάση εμπεριέχει όμως τον κίνδυνο να φτάσουμε στον μηδενισμό». Εχοντας σκύψει στις πηγές που αφορούν την ιστορία της πόλης-κράτους που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στον αρχαίο ελλαδικό χώρο, ο πανεπιστημιακός, στις 450 σελίδες της έκδοσης, παρουσιάζει όσο το δυνατόν καθαρότερα μια εικόνα της κοινωνίας και της πολιτικής οργάνωσης της Σπάρτης.

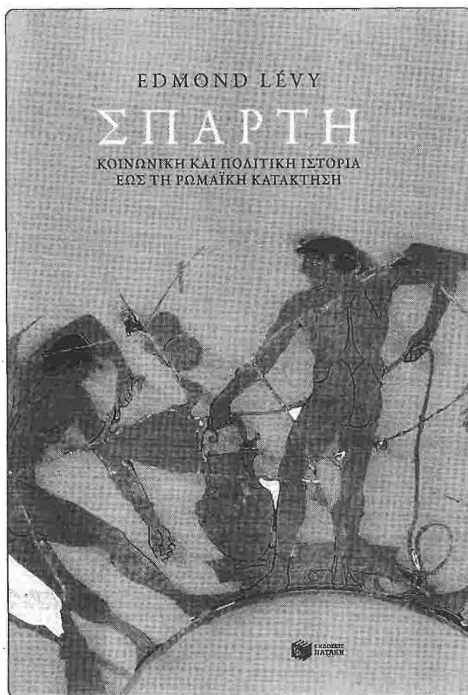
Στην εργασία του είχε να συνθέσει τα κομμάτια ενός μωσαϊκού που αποτελούν πορίσματα των επόμενων επιστημονικών ερευνών, φιλολογικών, ιστορικών, ανθρωπολογικών, που αφορούν την πόλη των Λακεδαιμονίων.

Αλλωστε η Σπάρτη στη μακρά ιστορία της ήταν μία εσωστρεφής πολιτεία κλεισμένη στον εαυτό της.

Και παρά τις εντάσεις, γνώρισε μια μακροχρόνια σταθερότητα, χωρίς να συνεπάγεται αυτό μεταρρυθμίσεις των θεσμών που έμεναν οι ίδιοι στο μεγαλύτερο μέρος της ιστορίας της.

Πρόκειται για μία νηφάλια μέλη, αν λάβουμε υπόψη τον παράγοντα της μυστικότητας που καλλιέργησε το ίδιο το κράτος των Λακεδαιμονίων ήδη από τον 5ο αιώνα π.Χ.

Μία εξειδικευμένη εικόνα, ή σπανιότερα μία καρικατούρα, όπως σημειώνει ο συγγραφέας, κυρίως στους πολιτικούς και φιλοσοφικούς κύκλους, γεγονός που επέτρεψε να γίνεται λόγος για «σπαρτιάκη γοητεία» ή για τον «μύθο της Σπάρτης».

«Είναι θεμιτό να εμφανιζόμαστε δύσπιστοι.

Δεν πρέπει όμως να είμαστε πολύ υπερβολικοί. Δεν μπορούμε να γράψουμε καμία ιστορία αν δεν αναγνωρίζουμε στις πηγές τουλάχιστον ένα τεκμήριο αλήθειας όπως μιλούμε στο Δίκαιο για το τεκμήριο αθωότητας» υπογραμμίζει ο Edmond Levy.

Όπως καταλήγει ο συγγραφέας, «προσπάθησα στο βιβλίο να δώσω κάθε φορά όσο γίνεται με μεγαλύτερη σαφήνεια τα στοιχεία

της αποδεικτικής διαδικασίας με τον αναγνώστη ελεύθερο να πειστεί ή όχι, αλλά πάντοτε με όφελος να δει πώς μπορούμε να σκεφτούμε σε ένα θέμα.

Και αν βρούμε καινούργια στοιχεία που οδηγούν στην αναθεώρηση της εικόνας μας, τόσο το καλύτερο!

Η τοποθέτηση ενός ιστορικού δεν είναι οριστική. Το βιβλίο χωρίζεται σε πέντε κεφάλαια: «Γέννηση της Σπάρτης», «Η κοινωνική οργάνωση», «Το πολιτικό σύ-

στημα», «Η Σπάρτη και ο εξωτερικός κόσμος από τα μέσα» και «Παρακμή και εξεγέρσεις του 4ου αιώνα έως το 146 π.Χ.». Κεφάλαια που δίνουν απαντήσεις σε ερωτήματα όπως:

Ποια ήταν η μορφή της εξουσίας και πώς εξελίχθηκε ιστορικά; Πώς μπορεί να χαρακτηριστεί ο ιδιόμορφος τύπος της σπαρτιατικής κοινωνίας; Ποια ήταν η θέση της γυναίκας; Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε αμφιλεγόμενα θέματα, όπως ο ρόλος της βασιλείας, η ιδιοκτησία της γης, η μυστηριώδης «κρυπτεία», που ήταν μια δύσκολη δοκιμασία αντοχής στην οποία έπρεπε να δοκιμασθεί κάθε Σπαρτιάτης.

Επίσης η έκδοση διανθίζεται με χάρτες, συνοπτικό χρονολόγιο, ευρετήρια ανθρώπων, θεών, τοπωνυμίων και εθνικών ονομάτων.

Ο Edmond Levy γεννήθηκε το 1934 και είναι απόφοιτος της Ecole Normale Supérieure και παλαιό μέλος της Ecole Française d'Athènes, ενώ διατέλεσε καθηγητής της Σχολής Ιστορικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Marc Bloch του Στρασβούργου. Διευθύνει το επιστημονικό περιοδικό «Ktena».

Τα ερευνητικά ενδιαφέροντά του επικεντρώνονται σε θέματα αρχαίας ελληνικής ιστορίας, ενώ στα έργα του περιλαμβάνονται τα βιβλία: «Athènes devant la défaite de 404. Histoire d'une crise ideologique» (De Boccard, 1976), «La femme dans les sociétés antique» (Universite de Strasbourg, 1983), «Le systeme palatial en Orient, en Grece et a Rome» (De Boccard, 1987), «La Grece au Ve siecle, de Clisthene a Socrate» (Seuil, 1995) και «La codification des lois dans l'Antiquite» (De Boccard, 2000).